

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตน้ำบริโภค
ในขณะบรรจุที่ปิดสนิทของผู้ประกอบการสถานที่ผลิตไม่เข้าข่ายโรงงาน
ในเขตจังหวัดภาคเหนือ

ศาสกร อ่อนน้อม

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright © Mahidol University พ.ศ. 2553

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตน้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทของผู้ประกอบการสถานที่ผลิตไม่เข้าข่ายโรงงานในเขตจังหวัดภาคเหนือ (FACTORS ASSOCIATED WITH GOOD MANUFACTURING PRACTICE FOR PACKAGED DRINKING WATER COMPLIANCE OF NON-FACTORY ENTREPRENEURS IN THE NORTHERN REGION OF THAILAND)

ภาสกร อ่อนน้อม 4836553 PPHP/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุข

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ฉัตรสุมน พงศ์ภิญโญ ปช.ด. (ประชากรศาสตร์),

เดชาวุฒิ นิตยสุทธิ ปช.ด.(สถิติ), สุธี อยู่สถาพร, D.en D. (Hons.)

บทคัดย่อ

การผลิตอาหารภายในประเทศไทยนั้นได้มีการนำหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตอาหาร (Good Manufacturing Practice: GMP) มาบังคับใช้เพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิตและมาตรฐานความปลอดภัยของอาหาร โดยเฉพาะน้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทเป็นผลิตภัณฑ์แรกที่มีการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตเฉพาะผลิตภัณฑ์ ตั้งแต่ปีพ.ศ.2544 แต่ยังคงพบปัญหาด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์ซึ่งมีความสัมพันธ์กับระดับคะแนนหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิต เมื่อพิจารณาเกณฑ์การผ่านมาตรฐานพบว่าสถานที่ผลิตที่ผ่านมาตรฐานมีระดับคะแนนได้ตั้งแต่ 50 ถึง 100 คะแนน ซึ่งมีความแตกต่างของระดับคะแนนในแต่ละสถานที่ผลิตค่อนข้างมาก การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะองค์กร ทักษะทางเทคนิคและการติดตามกำกับดูแลจากหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ กับระดับคะแนนการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตของสถานที่ผลิตน้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิทที่ไม่เข้าข่ายโรงงานในเขตจังหวัดภาคเหนือ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามทางไปรษณีย์ ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม – 30 มิถุนายน 2551 ส่งแบบสอบถามทั้งหมด 162 ชุด ตอบกลับทั้งหมด 115 ชุด คิดเป็นร้อยละ 70.99 ทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยมัลติโนเมียล (Multinomial Logistic Regression Analysis)

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลในด้านประสบการณ์การทำงานธุรกิจอื่น ปัจจัยลักษณะองค์กร ด้านทรัพย์สินถาวร ทรัพย์สินหมุนเวียนและปริมาณการขายมีความสัมพันธ์กับระดับคะแนนการปฏิบัติตามมาตรฐานหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยทักษะทางเทคนิคและการติดตามกำกับดูแลจากหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับคะแนนการปฏิบัติตามมาตรฐานหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิต ดังนั้นเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรพิจารณาการส่งเสริมผู้ประกอบการในด้านเงินทุน การตลาดและความเชี่ยวชาญในการประกอบธุรกิจซึ่งจะเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิต เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ นอกเหนือไปจากการให้การสนับสนุนด้านความรู้ ความเข้าใจ ข้อมูลข่าวสารและการดำเนินกิจกรรมควบคุมกำกับดูแล ตรวจสอบให้คำแนะนำ

คำสำคัญ: หลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิต / น้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท /

ผู้ประกอบการสถานที่ผลิตที่ไม่เข้าข่ายโรงงาน

FACTORS ASSOCIATED WITH GOOD MANUFACTURING PRACTICE FOR
PACKAGED DRINKING WATER COMPLIANCE OF NON-FACTORY
ENTREPRENEURS IN THE NORTHERN REGION OF THAILAND

PHATSAKORN ONNIM 4836553 PHPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN MEDICAL AND PUBLIC HEALTH LAW
ADMINISTRATION

THESIS ADVISORY COMMITTEE: CHARDSUMON PRUTIPINYO,
Ph.D.(DEMOGRAPHY), DECHAVUDH NITYASUDDHI, Ph.D.(STATISTICS),
SUTHEE USATHAPORN, D.en D.(HONS.)

ABSTRACT

Good Manufacturing Practice (GMP) has been enforced in Thailand to raise production and food safety standard. Bottled drinking water was the first product that was specified to follow the Specific GMP since 2001. However, a problem about product's quality relating with the level of GMP scores still exists. Taking the scores of GMP approved production venues into consideration, the scores range from 50 to 100, pointing out the substantially different standard of each production venue. The objective of this survey research was to find relationships between individual factors, organizational characteristics, technical skills, and monitoring and supervision by the public health agency in the area and the level of GMP scores of non-factory entrepreneurs in the Northern region of Thailand.

The data was collected using questionnaires mailed to respondents from May 1- June 30, 2008. From the total 162 questionnaires, 115 were returned (70.99%). Multinomial Logistic Regression Analysis was used in the hypothesis test. The study pointed out that individual factors, including former experience in other businesses, fixed capital, working capital, and sales volume related with the level of GMP scores significantly (p -value < 0.05). Technical skills, and monitoring and supervision by the public health agency in the area had no relation with the level of GMP scores.

Therefore, it is necessary that involved parties encourage and support entrepreneurs in the areas of capital, marketing, and expertise in business in order to comply with GMP. Aside from providing knowledge, information, and the implementation of monitoring and supervision activities, GMP-related law should be enforced efficiently.

KEY WORDS: GMP / PACKAGED DRINKING WATER /
NON-FACTORY ENTREPRENEURS

152 pages